

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DN-II.054.1.2025
Warszawa, 28 kwietnia 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 8653, Posłów Marii Małgorzaty Janyski, Krystyny Sibińskiej, Elżbiety Gapińskiej, Zofii Czernow oraz Piotra Głowskiego w sprawie odszkodowania za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa na podstawie aktu z 1955 r.

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8653 Posłów Marii Małgorzaty Janyski, Krystyny Sibińskiej, Elżbiety Gapińskiej, Zofii Czernow oraz Piotra Głowskiego, w sprawie „odszkodowania za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa na podstawie aktu z 1955 r.”, przedstawiam następujące informacje.

Jak można domniemywać z załączonych do interpelacji skanów korespondencji prowadzonej w tej sprawie z różnymi organami, podstawą prawną przejęcia nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa były przepisy dekretu z dnia 26 kwietnia 1949 r. o *nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych*, dalej jako „dekret”.¹

Zgodnie z art. 33 ust. 1 dekretu, wniosek o ustalenie odszkodowania każda ze stron mogła złożyć do prezydium wojewódzkiej rady narodowej po zgłoszeniu wniosku o wszczęcie postępowania wywłaszczeniowego. Oznacza to, że skutek w postaci wywłaszczenia nieruchomości następował niezależnie od rozstrzygnięcia w postępowaniu o odszkodowanie z tego tytułu. Natomiast ustalenie odszkodowania co do zasady wymagało złożenia odrębnego wniosku. Co więcej, roszczenia odszkodowawcze ulegały przedawnieniu po upływie trzech lat od dnia, w którym orzeczenie o wywłaszczeniu stało się ostateczne w toku instancji.²

Aktualnie obowiązujący ogólny system wywłaszczeń opiera się przede wszystkim o przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Przepisy tej ustawy przewidują natomiast, że ustalenie odszkodowania następuje już w decyzji wywłaszczeniowej i stanowi jeden z obligatoryjnych elementów rozstrzygnięcia.³

Odmienne kwestia odszkodowań uregulowana jest w aktach prawnych dedykowanych realizacji niektórych inwestycji celu publicznego (dróg, kolei, lotnisk), tzw. *specustawach*. W ramach wywłaszczeń dokonywanych na podstawie *specustaw*, zasadą jest odrębność postępowania wywłaszczeniowego od postępowania w sprawie odszkodowania za wywłaszczenie. Taka koncepcja uzyskała aprobatę także w świetle obowiązujących konstytucyjnych gwarancji ochrony własności.

¹ Dz.U. z 1952 r., Nr 4, poz. 31

² Art. 39 dekretu

³ Art. 119 ust. 1 ugn

Instytucja przedawnienia roszczeń majątkowych jest obecnie regulowana przepisami *Kodeksu cywilnego* (art. 117 i następne). Instytucja przedawnienia, która funkcjonuje na gruncie prawa cywilnego, stabilizuje stosunki prawne i gwarantuje ich pewność. Dopuszczenie bowiem możliwości realizowania roszczeń bez jakiegokolwiek ograniczenia w czasie prowadziłoby do sytuacji, w której strony pozostawałyby przez długi czas w niepewności co do swojej sytuacji prawnej.

W sprawach wyłączenia nieruchomości zasada przedawnienia roszczeń, doznaje jednak ograniczeń ze względu na standardy ochrony własności i dopuszczalności wyłączenia (art. 21 ust. 2 Konstytucji). Niemniej należy zwrócić uwagę na przepis art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. *Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną*⁴, czyli regulację o charakterze wyłączeniowym, która uchwalona została po transformacji ustrojowej. Regulacja ta wprowadzała także okres przedawnienia roszczeń o odszkodowanie. Przepis ten z uwagi na czas jego uchwalenia musiał spełniać współczesne konstytucyjne standardy ochrony własności. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego zapadłe na tle badania tej regulacji z Konstytucją, nie wyklucza możliwości stosowania takich mechanizmów w obecnym prawie wyłączeniowym.

W wyroku z dnia 20 lipca 2004 r., sygn. akt SK 11/02, Trybunał Konstytucyjny zajął stanowisko, że związana z pozbawieniem praw do nieruchomości szczególna konstrukcja odszkodowania w kontekście odroczenia terminu wypłaty odszkodowania za przejęte z mocy prawa nieruchomości nie narusza konstytucyjnej zasady słusznego odszkodowania.

Z kolei w wyroku z dnia 15 września 2009 r., sygn. akt P 33/07, Trybunał Konstytucyjny potwierdził zgodność art. 73 ust. 4 ustawy *Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną* z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie określenia terminu wygaśnięcia roszczenia o odszkodowanie bez powiązania z faktem i datą wydania decyzji, o której mowa w art. 73 ust. 3 tej ustawy. Trybunał wskazał, że kryterium czasowe ograniczające możliwość zgłaszania wniosków odszkodowawczych, jednakowe dla wszystkich właścicieli wyłączonych nieruchomości, jest racjonalne i odpowiada wymogom wynikającym z konstytucyjnej zasady równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP).

Również należy zauważyć, że możliwość dochodzenia zwrotu nieruchomości, w przypadku zbędności takiej nieruchomości na cel wyłączenia, została przez ustawodawcę ograniczona z uwagi na znaczny upływ czasu od wyłączenia. Obecnie zgodnie z art. 136 ust. 7 ustawy o gospodarce nieruchomościami, uprawnienie do zwrotu nieruchomości wygasa, jeżeli od dnia, w którym decyzja o wyłączeniu stała się ostateczna, upłynęło 20 lat, a w tym terminie uprawniony (poprzedni właściciel albo jego spadkobierca) nie złożył wniosku o zwrot. Ustawodawca uznał, że w systemie prawa wyłączeniowego taki okres jest wystarczający, aby uprawniony do zwrotu podmiot zrealizował swoje prawa. Brak aktywności po stronie uprawnionego w tym okresie pociąga za sobą utratę prawa do zwrotu nieruchomości.

Odnosząc się natomiast do kwestii celowości dochodzenia roszczeń przez właścicieli gruntów wyłączonych na podstawie dekretu, należy podkreślić, że – w świetle przedstawionych materiałów – sprawa od roku 2017 była już przedmiotem prowadzonego postępowania administracyjnego o odszkodowanie z tytułu przejęcia nieruchomości. W toku tego postępowania zapadły rozstrzygnięcia właściwych organów, a strony korzystały z przysługujących im środków zaskarżenia orzeczeń wydanych w jego toku,

⁴ Dz. U. Nr 133, poz. 872, z późn. zm.

zarówno w administracyjnym toku instancji, jak i w postępowaniu przed sądem administracyjnym.

Niemniej należy podkreślić, że określenie perspektyw uwzględnienia roszczenia o odszkodowanie za nieruchomości wywłaszczoną na podstawie dekretu pozostaje poza obszarem kognicji Ministra Rozwoju i Technologii. Ocena prawna konkretnego stanu faktycznego, a także prawidłowości zapadłych w toku postępowania odszkodowawczego rozstrzygnięć należy do wyłącznej kompetencji właściwych organów i sądów administracyjnych.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Michał Baranowski

Podsekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych:

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L 119 z 4 maja 2016 r., z późn. zm.), zwanego dalej „RODO”, informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Rozwoju i Technologii z siedzibą w Warszawie, przy Placu Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, e-mail: kancelaria@mrit.gov.pl, tel. +48 222 500 123, adres skrytki na ePUAP: /MRPiT/SkrytkaESP, adres do doręczeń elektronicznych: AE:PL-68477-29007-EFSHR-25. Wykonującym obowiązki administratora jest dyrektor Departamentu Gospodarki Nieruchomościami.
2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, a także przysługujących Pani/Panu praw, może się Pani/Pan kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych w MRiT wysyłając informację na skrzynkę: iod@mrit.gov.pl.

3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. c) RODO tj. w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, na podstawie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907), oraz w związku z § 162 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów ([M.P. z 2024 r. poz. 806](#)) oraz art. 193 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2022 r. poz. 990).
4. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interwencję poselską lub senatorską lub interpelację/zapytanie poselskie.
5. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być:
 - organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (np. na żądanie sądów, urzędów skarbowych, Prokuratury lub Policji);
 - inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z MRiT przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem jest Minister Rozwoju i Technologii (np. podmioty świadczące usługi prawne, dostawcy systemów informatycznych i usług IT oraz telekomunikacyjnych, operatorzy pocztowi i kurierzy).
6. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania tj. do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane, a następnie – w przypadkach, w których wymagają tego przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.) – przez czas określony w tych przepisach.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji lub profilowaniu.
8. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowych.
9. Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interpelację/zapytanie/interwencję.
10. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące prawa:
 - prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii zgodnie z art. 15 RODO;
 - prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych, jeśli są błędne lub nieaktualne, zgodnie z art. 16 RODO;
 - prawo do ograniczenia przetwarzania danych zgodnie z art. 18 RODO.
11. W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.

